

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošilja-
njem na dom
za celo leto 3 gld. — kr.
„ pol leta „ 60 „
„ četrt leta „ 80 „
Naročnina se pošilja
opravništvu v dijaškem
semenišču (Knaben-
seminar.)
Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste
prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopisi
se ne vračajo, nepla-
čani listi se ne spre-
jemajo. —
Za oznanila se pla-
čuje od navadne vrstič-
ce, če se natisne en-
krat 8 kr., dvakrat 12
kr., trikrat 16 kr.

Nesrečno mesto Szegedin.

Izredne nesreče zadevlejo letos naše cesarstvo. Nenavadno dolga zima nam je zimine močno poškodila, na Českem so vode zalile najbogatejše premogove jame, na Tirolskem in Koroškem, posebno v Bleibergu, snegovi plazi pokončali velike gozde, poslopja z ljudmi in živino vred, sedaj pa je strahovita povodenj za Budimpeštom največje, najbogatejše mesto na Ogerskem uničila. Szegedina, njegovih hramov, štacun, cerkvá ni več, prebivalstvo je ali pobegnolo ali se potopilo. V noči od 11.—12. marca je reka Tisa vse zalila. Nesreča je tolika, da je treba daleč nazaj misliti v pretekle čase, preden zadenemo na jednako veliko nesrečo kakega mesta. Bilo je 1. nov. 1755. ko je mesto Lisabon na Portugalskem bilo vsled silnega zemljinega potresa in povodnji tako razdjano, da je $\frac{2}{3}$ hiš bilo podrenih in 20.000 ljudi usmrtenih. Blizu jednako nesrečen je sedaj Szegedin! Od 9700 hramov je stalo včeraj 17. marca, kakor je telegraf poročal, samo — 261, toraj se je uže porušilo 9439 hiš. Koliko je od 75.000 prebivalcev usmrtenih, to še pa ni znano. Toliko se le vé, da jih je še o pravem času mnogo zbežalo proti Kikindi, Temešvaru, potem v Sobotico, Felegyhazi in Kečkemet!

Dunav ali Donava je največja reka na Ogerskem, za Dunavom pa Tisa. Ta izvira v Karpatskih gorah na meji med Ogerskim, Galicijo, Bukovino in Erdeljskim. Pri Szigetu stopi na veliko ogersko 2660 □milj širo planjavo, kder prebivajo sami pravi Magjari. Po omenjeni planjavi se vije Tisa v 360 ur dolgem toku ter se izliva kakih 20 ur niže od Novegasada v Dunav. Tisa je na glasu zavolj rib, kojih nobena evropska reka ni tako bogata, pa tudi zavolj povodenj v spomladi. Vsako leto njo kopneči snegove v Karpatih in deževje tako napinjajo, da nastanejo hude povodnji. Zoper te skušajo prebivalci briniti se s nasipi in jezovi. Teh je vse polno po njenem obrežju, skoro vsako mesto, vsaka ves je ž njimi obdana. Tudi Szegedin bil je tako zava-

rovan, to pa še bolj kakor druga mesta. Szegedin je namreč znamenito mesto sredi ogerske planjave, na zapadnem pobořju Tise tam, kder nekoliko višje v njo od izhoda, iz Erdeljskega, priteka voda Moriš. Mesto šteje blizu 76.000 prebivalcev in slovi zarad ogromne kupčije in obrta. Zato je vlada tudi skrbela za železnice, da bi velevažno tržišče prišlo v boljše zvezo z vnanjim svetom. Dve ogerski železnici se križate ondi ter imate svoj kolodvor na južno-zapadni strani od mesta. Železnici ste zavolj pogostih povodenj razpeljani po jako širokih in visokih nasipih. Eden nasip je na severni strani od mesta nadelan do železniške poštaje Algyješke, kder je most črez Tiso, od koder se dalje pelja v Veliki-Varadin in Debreczin. Omenjeni severni nasip bil je največja obramba Szegedinčanom, na njo so se toliko zanašali, da še niti prav mislili niso na to, česar bi treba bilo, če bi pa vendarle voda jez predrla. Dne 11. marca je voda po 3 sežnje visoko butala ob nasip, vojaki in mestjani so delali, kaj se je dalo, da so jez brž zadelali in ga tudi zvišali, če ga je kde voda predrla ali prestopiti žugala. Proti večeru je postalo malo mirneje; ljudje so se spravili k počitku, kar je bilo mnogim v smrtno nesrečo. Kajti proti polnoči se vzdigne hud in mrzel vihar, ki je valove mogočno poganjal proti nasipu. Delavci se vstrašijo in zbežijo, vojaki še ostanejo. Ali vse je bilo zastonj. Okoli 2. ure 15. minute prekrhne voda nasip 25 sežnjev daleč in vdere s grozovito silo v mesto; več vojakov je smrt storilo. Kar se je potem godilo, to se ne da lahko dopovedati. Zvonovi so zvonili, kanoni gromeli in ljudi budili, naj hitro vsak iz postelje, iz hiš beži na višji trg, v trdnjavico ali pa na nasipe. Voda je po ulicah med tem grozno naglo naraščala, ker njej je sedaj južne železnice nasip dalejšnji odtok zaviral. V kratkih urah bilo je vse mesto razun železniškega kolodvora in 240 □metrov velikega prostora na gosposkem trgu pod vodo. Pobeg iz spanja zastrašenih ljudi bil je tem nevarnejši, ker je voda plinarnico (Gasanstalt) zalila in vse luči ugasnila. V groznej temi je mnogo ljudi zajšlo in

utnilo. Ko se je razdenilo dne 12. marca, velikega Szegedina ni bilo več!

Nesreča je stresla ves magjarski narod, vso Ogersko, celo cesarstvo. Povsod pobirajo za onesrečene Szegedinčane, svitli cesar so se sami podali tje in darovali 50.000 fl. Vsa škoda se ceni na 25 milijonov! Več kakor 100 pokopičev pa mrliče zakopava v hladno zemljo!

Kaj imamo storiti za prejem svetoletnih odpustkov.

(Posneto iz pastirskega lista.)

Pogoji zadobljenja odpustkov sv. leta so po zaukazu sv. Očeta naslednji. 1. Prebivalci Rimskega mesta in romarji, ki tje potujejo, naj 2krat v času med letošnjo prvo postno (2. marca) in binkoštno nedeljo (1. junija) obiščejo 3 glavne cerkve, namreč: cerkev sv. Janeza v Lateranu, cerkev sv. Petra, in cerkev Matere božje, imenovane Maria Maggiore, ter naj tamkaj nekoliko časa pobožno molijo v ta namen: da bi usmiljeni Bog povzdignil in po vsem svetu razširil slavo katoliške Cerkve in apostolskega sedeža, da bi zatrl vse krivovere in k spreobrnjenju pripeljal vse grešnike, in da bi krščanskim oblastnikom zastopnost, krščanskim ljudstvom pa mir in edinost podelil. V svojo molitev naj sklenejo še tudi vse posebne namene sv. Očeta. Vrh tega se morajo v omenjenem času enkrat pri postnih jedih postiti (to je, se tisti den le enkrat do sitnega najesti). Izvoliti pa si morajo tak den, kedar post in zdržanje od mesnih jedi že itak ni zapovedano. Nadalje morajo enkrat v tem času zakramente sv. pokore in sv. Rešnjega telesa vredno, to je s skesananim srcem in istinitim sklepom resničnega poboljšanja prejeti. In slednjič še morajo vsak po svojej zmožnosti kolikor toliko milošnje razdeliti ali za uboge, ali za kak drugi pobožni namen. 2. Zastran vernikov zvanaj Rima, in med te spadamo mi, velja tudi vse to, kar je bilo zdaj o molitvi, postu in milošnji rečeno, le zastran obiskavanja cerkev jim naročajo sv. Oče to-le: V onih mestih, trgih in tudi v takih farah, kjer so 3 cerkve, bodo verniki, kakor bodo škof ali ž. Njih dovoljenjem domači dušni pastirji zaukazali, te 3 cerkve 2krat, — kjer ste le 2 cerkvi, ti 2 cerkvi 3krat; in kjer je 1 edina cerkev, to cerkev 6krat v zgorej omenjenem času (to je: med prvo postno in binkoštno nedeljo) in po zgoraj razloženem namenu obiskali. Ob enem izrečejo sv. Oče, da se zamorejo odpustki sv. leta v duhu priprošne tudi za duše v vicah darovati. 3. Škofi imajo oblast vsem pobožnim družbam, bratovščinam in zavodom, ki bodo imenovane cerkve v procesijah obiskovali, število cerkvenih obiskovanj zmanjšati. 4. Tisti, ki se po morju vozijo ali po suhem potujejo, zamorejo odpustke sv. leta zadobiti, če, kakor hitro domu pridejo, ali se na katerem drugem kraju za

nekaj časa ustanovijo, škofovsko ali farno cerkev tistega kraja 6krat obiščejo in druge že omenjene pogoje dopolnijo. 5. Menihom in nunam po samostanih z ostrim zaporom živčim; — jetnikom po ječah; — sploh vsem, kateri zavolj bolezni ali drugih veljavnih vzrokov enega ali drugega dobrega dela opravljati, n. pr. v cerkev hoditi ali se postiti ali milošnje dajati, ne morejo, smejo spovedniki druga dobra in spokorna dela naložiti in, ako je treba, tudi čas za pridobljenje odpustkov podaljšati. Le sv. spoved in sv. obhajilo morajo vsi brez razločka opraviti. Edinim otrokom, kateri za prvo sv. obhajilo še niso dosti podučeni, zamorejo spovedniki obhajilo spregledati. 6. Tudi dovolijo sv. Oče brez razločka vsem vernikom svetovnega, duhovnega in redovnega stanu, da si smejo, kar spoved za odpustke sv. leta zadeva, izvoliti katerega koli spovednika svetno-duhovnega ali redovnega stanu, da je le od svojega škofa za spovedovanje potrjen. Isto dovoljenje imajo tudi nune, novicinke in druge osebe pod samostanskim zaporom živčee, z ednim pogojem, da mora od njih izvoljeni spovednik že prej biti od škofa potrjen za spovedovanje samostanskih oseb ženskega spola. 7. Slednjič imajo vsi, od škofov potrjeni, spovedniki za čas sv. leta od sv. Očeta najobširnejšo oblast, odvezati od vseh grehov in na nje postavljenih cerkvenih kazni, zastopi se, da mora biti grešnik odveze vreden, in da se mu še posebej naroči, kar v posebnih okoliščinah tirjajo cerkvene postave. Ktere cerkve pa se naj obiskujejo, to zamorejo čč. gg. župniki sami določiti, kakor tudi procesije napovedati, kder bo to kazalo!

Post se zamore opraviti tudi v postnem času, izvzemši dneve, ob katerih je meso jesti uže prepovedano; velikonočna spoved pa ne velja za jubilejsko. Odpustki jubilejski se zamorejo večkrat zadobiti; treba je le pogoje predpisane večkrat opraviti.

Gospodarske stvari.

Štajersko vinogradarstvo ali vinorejstvo.

II. Na vprašanje: kako pomagati vinogradarjem, da bi leži vino v denar spravljali, odgovoril je zdravnik g. Schauer kratko to-le: „vlada se mora poprositi, naj na tuje vino naloži toliko colnino, da ga ne bo lahko k nam vvažati mogoče, dalje pa naj poskrbi za postavbo, ki bo ponarejevalcem vina do živega prišla in kaženje božjega daru zabranila ali vsaj precej ustavila.“ Zdravnik je tukaj gotovo pravo zadel, posebno zastran tako zvanega „umetnega vina“ (Kunstwein). O tej reči je za njim obširneje govoril č. g. Probošt, župnik v Ernauzu. Vrli mož je rekel: „težavno, drago in uimam ali nevihtam hudo na poškodovanje postavljeno je na Štajerskem pridelovanje vina. Vrh tega zadevlje vino dvojna dača. Prvič mora vino-

gradar odrajtavati gruntno dačo od vinograda; drugič pa še krčmar plačevati užitnino ali „dac“. Tem bolj mu je želeli, da najde vinogradar hitrih in dobrih kupcev. Ali ravno teh ne najde. Tuje vino, potem ogersko in hrvatsko, mu odteguje kupcev in gubi ceno. Vendar najbolj mu škoduje ponarejeno ali umetno narejeno vino (Kunstwein). Največ takega vina naredijo krčmarji po velikih mestih, ki imajo, kakor Gradec, več kakor 20.000 prebivalcev. V takih mestih namreč se pobere „dac“ od vsakega bokala vina, preden sme v mesto. Tukaj pa sedaj krčmarji vnemar lahko vino pomnožujejo ali si ga na umetni način sami delajo, kakor hočejo, to pa na znatno škodo vinogradarjem. Kajti krčmarju v njegovej kleti se ni bati ne zime, ne slane, ne toče, ne druge nobene nesreče, ki zunaj vinogradarja celo leto straši. Dalje mu ni treba plačevati gruntne dače in še naposled uide užitnini ali „dacu“. Tako se bogati na škodo drugim krčmarjem, na škodo vinogradarjem, in konečno na velik kvar vsemu vinorejstvu, ker ponarejeno vino kakor pravo vino toči in tako vinopivce ne samo goljufa, ampak jim tudi na zdravju škodi in od vinopitja odvrača. Vsled tega ljudje po mestih vina čedalje menje popijejo. Bogatejši pijejo pivo ali „bir“, ubožniši pa šlevajo „šnops“. Uže iz tega je razvidno, kako opravičena je tirjatev vinogradarjev, da jih vlada zoper umetno narejanje vina brani. Treba je vsaj take postave, katera bi vsakega krčmarja prisilila na steklenicah ali na kak drug primeren način gostom povedati, kako vino toči: pravo (naturno) ali umetno vino. Do sedaj se je državni zbor branil tako postavu skleniti. Poslanci so se izgovarjali rekoč: da se ne da do pike zvesto povedati, kaj je umetno vino, pa tudi ne trdno določiti, kde je meja med naravnim in umetnim vinom, kde preneha pravo, kde začne umetno vino. Vendar to so jalovi izgovori. Tekočina vinu podobna, pa brez grozdja pripravljena, ni pravo vino, ampak umetno vino. Dalje tekočina vinu podobna pa le deloma iz grozdja pripravljena tako, da se je njej drugih tvarin pridjalo v ta namen, da bi se mogoče veliko sodov napolnilo, ni pravo vino, ampak je umetno vino. Zato tudi „galizirano“ [t. j. če se je prekislemu moštu vode prililo in „grozdnega cukra“ kupilo in pri-mešalo], potem „petijotizirano“ [t. j. če se je na sprešane tropine vode nalilo in „grozdnega cukra“ pridjalo, kar je prava čorba — nemški: Pantesch, okoli Maribora: pikola —] vino, ni pravo, naturno vino, ampak ponarejeno, prav umetno vino. Kdor tako tekočino vendar kot pravo vino toči in prodava, ta je pravi slepar in goljuf. Celo drugače pa je tam, kder se vinu dodajajo reči, ki ga ne pomnožujejo, ampak le njegovo čistost, barvo, okus, moč zboljšujejo. To se ne graja in se tudi ne more, dokler se ne rabijo take reči, ki bi bile škodljive, kar je po obstoječih postavah itak uže dovolj ostro prepovedano. Tukaj nam ni treba nove postave, ampak želeli je, da gosposka bolje

pazi na spolnovanje ovih postav. Pač pa nam je treba postave zoper ljudi, ki vino na umetni način celo brez grozdja delajo, ali iz grozdja ali iz vina vinsko tekočino v ogromnej meri pomnožujejo in njo potem kot pravo vino prodavajo, kar se najpogostejše po trgih in mestih godi. Nekdo je kupil štrtinjak izvrstne kapljice Pekerske pod Pohorjem za 100 fl. tedaj za $4\frac{1}{2}$ kr. $\frac{1}{4}$ litra. Ko bi jo bil v mesencu iztočil po 12 kr. za $\frac{1}{4}$ liter, tako bi bil zrešil 324 fl. Lahko bi šel po drugi štrtinjak in v letu raztočil 12 štrtinjakov ter prejel lepih 3740 fl., med tem ko bi ga vino bilo samo 1200 gold. Ali novošegni krčmar ni hotel tako po starej poštenej navadi ravnati. Marveč je kupil 3 štrtinjake omenjene dobre kapljice za 300 fl. njo prepeljal v svojo klet in iz nje napravil 12 štrtinjakov „umetnega vina“, ki ga je tudi točil po 12 kr. $\frac{1}{4}$ litra pa tako ljudi opeharil najmenje za 2768 gold. Res je, nepošteni krčmar je polagoma pivce splasil, goste zgubil, ali tudi Pekerskemu vinu je dobro ime pokazil in vinogradarjem kupce vzel. Največja škoda zadela je tukaj za goljufanimi vinopivci — vinogradarje, davkeplačilce. Zato je treba postave, ki bo z ostro kaznijo krčmarje silila pivcem povedati, ali na steklenicah zaznamovati, kako vino točijo, pravo ali umetno, in dalje, da bodo narejalci umetnega vina prisiljeni od svoje umetnosti dačo plačevati, kakor jo mora vinogradni posestnik od vinograda odrajtavati. Poslušalci so dali č. g. župniku prav, skleniti prihodnjemu državnemu zboru prošnjo doposlati, naj ta omenjeno postavu na korist sedaj goljufanim vinopivcem in hasek poškodovanim vinogradarjem sklene!

Pogovori o povzdigi živinorejstva so se letos do sedaj vršili pri sv. Lenartu v Slov. goricah, Mahrenbergu, Slov. Gradcu in Slov. Bistrici. Nadaljevali se bodo 21. marca v Slatini, 22. v Konjicah, 24. v Celju, 26. na Vranskem, 27. v Trbovljah, 28. v Sevnici, 29. v Kozjem in 31. v Brežicah. Deželni živinozdravnik g. dr. Klingan potuje in Slovencem razlaga umno živinorejstvo — nemški, ker slovenski ne zna. S kolikim uspehom, to si lahko bralci sami domislijo!

Seme kanadskega ovsa, ranega in poznega krompirja, prodaja grajščina Unterlichtenwald pri Sevnici, seme kuruze, znamenite: Pignoletto in Cinquantino, grajščina Thurnisch pri Ptuj, 1 novi cent velja na železniško postajo (Pettau) postavljen 7 fl. —

Dober pomoček zoper uši pri živini: v loncu ali piskru se med vodo saje dobro vmešajo, in s mešanico ušiva žival dobro spira!

Nov in velik konjski sejem bo znanprej v Celovcu na Koroškem vsak prvi delavnik vsakega mesenca; če je takrat praznik, pa den poprej!

Sejmovi na Štajerskem. 27. marca Podplat; 29. marca sv. gora pri Podsredi; 31. marca Wet-

manstetten, Loče, sv. Križ na Murskem polju, Ruše, Sevnica na Savi, št. Ilj pri Šoštanju.

Sejmovi na Koroškem. 24. marca Grebinje, Pliberk; 26. marca Milstadt; 27. marca Velikovec; 31. marca Ukva.

Dopisi.

Od sv. Križa na Murskem polju. (Nemaren pismonoša — klobučar). Vsako sredo in soboto prihaja iz Ljutomera naš pismonoša po svojem krstnem imenu „Andrašek“ zvan. Pri raznašanju pisem je pa močno vnemaren. Neka šivilja je gotovo znala, da pismo od njene rodbine vsaki čas priti mora. Ker ga pa le ni hotlo od nikod biti, šla je Andraška prašat. Ali ta njej veli, da o nobenem takem pismu nič nevé. Sedaj se poda ženska 7 ur daleč na pot k svojej rodbini. Tu poižvé, da je pismo uže pred 10. dnevi bilo odposlano. Nevoljna šivilja se obrne domov in gre naravnost nad Andraška in mu se pogrozi, da bo dala pismo poiskati, če ga njej takoj ne izroči. „Eh, kako pa boš ga dala poiskati, če pa ni bilo dano na „recepis“, se zareži Andrašek, segne v neko miznico, izvleče pismo in ga njej da! To pa ni nič novega pri tem človeku. Čemu naročiš, naj bi kaj v Ljutomeru poižvedel, ti prinese precej glasen odgovor: „neje tak, pa ne tak, tak je. Neje toti, pa ne tisti, ovi je. Tak nede, pa tak tudi nede, vem kak bode.“ Andrašek je uže star ptiček, poboljšal se bo težko kedaj. — Lani smo dobili klobučarja, ki se je potem kmalu oženil. Ali zavolj skorajšnjega razpora, večnega kreganja — ropotalo je včasih po hramu, kakor ovo leto pri Plevni — mu žena uide in od njega preseli. Sedaj mu je pa vendar začelo dolgočasiti se, posebno ker je stanovanje prostorno, kar je tudi sam rad hvalil rekoč: „tös is ajn fešer haus, hote fül cimer, „birtšoftarco“ pa moram imeti.“ In res dobi od nekod, cesar si je želel. Ali o joj, kmalu se oglasi župan in zahteva domovinski list. To pa je tako udarilo, da je v 3 dneh „birtšoftarca“ nekam preminila, kakor kafra. Klobučar je rojen v Ljutomerskih goricah, stanuje sredi slovenskega ljudstva pa je vendar kazalo, veliko kakor telečja koža, izobesil nad dvermi: Thomas Kollarič, Hutmachermeister; človek bi skoro lahko bral „Kollariš“.

Iz Vuhreda. (Priden zdravnik) 10. marca je bil za našo okolico in sv. Vida, koja slednja večidel spada pod Vozeniško nadžupnijo, res den pravega veselja. V omenjenih okolicah so nalezljive osepnice strahovito razsajale. Ni je bilo skoro hiše, v koji bi ne bil ležal osepničar. V nekajih hišah jih je bilo po več. Nevarščina je bila tolika, da je bil c. kr. okrajni zdravnik iz Maribora pozvan, g. dr. A. Leonhard, ki je zavoljo svojega priljudnega, prijaznega vedenja obče znan. Dobrosrčni g. doktor obišče sleherno, celó najrevnišo in

skrito bajtico. Grozna revščina roditeljev osepničastih otročičev blagodušnemu g. doktorju v srce sega. A kako pomagati? Mila darežljivost našega svitlega cesarja Franca Jožefa je pač vesoljnemu svetu znana. Ni ga niti enega dneva, o katerem bi dobrotljiva roka Nja Veličanstva milih darov ne delila. Ta spomin osrči g. doktorja. Napravi ponižno prošnjo do svitlega cesarja, v koji živo popiše revščino, ter prav zaupno podpore prosi. Očetovsko srce svitlega cesarja se usmili, brez odloga pošljejo g. doktorju 500 fl., da jih nemudno med uboge v okolicah Vuhreda in sv. Vida razdeli. Kdo je bil tega uspeha bolj vesel, kakor g. doktor! Koj pridrdra po železnici v Vuhred, nakupi srajčice, kruha in ostalih potrebnih jedil, ter hiti s podpisanim župnikom in Vuhreškim občinskim predstojnikom, kakor milosrčni Samaritan, iz bajte v bajto. Oj bilo je rajsko veselje, v očeh revnih roditeljev osepničastih otročičev gledati solze prisrčne zahvale! In ko se je povsod obdarjenim povedalo, da so svitli cesar to podporo dati blagovolili, puhtela je marsiktera prisrčna molitev kot zlahtna dišava pred prestol trojednega Gospoda Boga za časni in večni blagor svitlega cesarja in vse cesarske rodbine; kratko 10. den marca l. 1879. je z neizbrisljivimi pismenkami najponižniše zahvale vpisan v sreih Slovencev, bivajočih v okolicah Vuhreda in sv. Vida. Srečni podložniki, ki imajo tolikanj milega cesarja, ki jim niso le zapovednik, ampak tudi pravi oče. Med tem ko n. pr. pruski kralj ter nemški cesar, stari Viljelm, prepoveda vsaktero milo prošnjo za podporo, pa naš svitli cesar Franc Jožef neprenehoma svojim ubogim podložnikom milih darov delujejo. Bog nam ohrani našega predobrotljivega cesarja Franca Jožefa še mnogo — mnogo let! Bodi pa tudi č. g. doktorju prisrčna zahvala za ves trud!

Tomaž Mraz, župnik.

Od sv. Lovrenca v Slov. goricah. (Nemila smrt). Naznanjam ti dobrodelni „Gospodar“, da si zgubil večletnega naročnika g. Janeza Suhača gostilničarja, še le 38 let starega, po kratki pljučni bolezni. Kako je bil rajni pošten, obče spoštovan in zaslužen mož, dovolj nam je pričal sijajni pogreb v nedeljo 9. t. m. popoldne. Ne samo, da je rajnega spremljala polovica domačinov, šolarji kot načelnika šols. odbora, še mnogi znanci in prijatelji iz sosednih far so se udeležili rajnemu v čast, vdovi pa v tolažbo, za kar jim prisrčna hvala bodi! Čeravno je bil rajni kmečkega stanu, ter le ljudsko šolo pri sv. Andrašu v rojstnem kraju obiskaval, vendar je vsled dobrih hvalevrednih lastnosti v vojaškem stanu pri 5. bataljonu domačega polka Hartung dosegol čast in službo (feldvebelja) narednika. Posebno se je ondi odlikoval kakor prvi in najvešteji učitelj plavanja v gračkem a poznej v tržaškem kopališču. Tukaj na svojem posestvu se je skazal kot razumen poljedelec. Kjer je bilo potrebno in mogočno, tam

je umno popravljaj in poravnaval svoje njive, na primernih, prej še pustih krajih, nasajal sadunosna drevesa, kar bodi mnogim na spodbujjo in zgled. Izvoljen za načelnika šolsk. odbora moral je nositi ogromno breme, in ravno to je le rajni zamogel; kajti zavzet je bil za vse dobro in za napredek mlajine. Srčen in pogumen je v kratkem dognal ono, kar so že predniki bili zamudili. Imamo tedaj primerno šolsko stanovanje za drugi razred, — čeravno še prazno po nekej naključbi, — in vrt za sadjerejo. Obžalujemo to veliko zgubo, ker mi tlačeni slovenski kmetje sila potrebujemo takošnih možev, kakor je bil rajni. Bog mu daj večni mir.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Državni zbor na Dunaju je začel zopet zborovati, ker so delegacije v Budimpeštu dokončale svoj posel in dovolile vse, kar se je tirjalo zavolj Bosne in Hercegovine. Pravijo, da bodo poslanci zborovali do sred leta. Ti gospodje nam uže res preveč dolgo posedavajo na Dunaju, a premalo koristnega sklepajo tako, da bi se kaj poznalo. Zato se pa povsod množi število mož, ki pravijo, če si ljudje prihodnjič ne izvolijo boljših poslancev, potem bi boljše bilo, ko bi se vse izvoljavanje ustavilo. Dače povekšavati in dolgove delati znajo ministri tudi brez poslancev! Minister Taaffe bil je te dni na Gališkem in je obiskal grofa Potockija, katerega bi rad za prihodnje novo ministerstvo pridobil. Na Českem pa tudi drugod prosijo ljudje za postavu zoper uže judovski predrzne oderuhe. Nedavno se je visok uradnik ustrelil, ker je polagama postal 7000 fl. dolžen sa na posodo dobljeni kapital 700 fl. Koroška kmetijska družba je ministre poprosila, naj ne iztirjava od kmetov dolžne dače strašno oestro sedaj, ko nimajo za kaj denarjev dobiti, ali če ga imajo, pa jim ga je treba za druge silne reči p. za nakup semena! V Trstu so zaprli urarja Fabricija, najhujšega lahona, ki je nedavno strašno veliko bombo zažgal pred vratami velike kosarne! — Ogerska dežela je v žalost potopljena zavolj nesreče, ki je zadela mesto Szegedin; 35000 prebivalcev se je uže izselilo, 2000 mrtvecev so pokopali, voda pa sedaj pada in druga mesta so všla nesreči, ki jim je žugala, mnogo Szegedinčanov, prej bogatih, sedaj milošnjo prejema, da gladu ne umerjejo. Med dobrotniki za ubožce nahajamo skoro vsa večja mesta po cesarstvu in med zunanjiimi sv. očeta Leona XIII., ki so poslali 5000 frankov zlatih. Vkljub ovim dogodkom v nesrečnej deželi pa kalvinec Iranyi v državnem zboru ogerskem tirja uvedenje civilnega zakona! Tudi nova postava o pomagjarenju vseh šol na Ogorskem se je predložila. Hrvati imajo s Magjari ponoviti zvezo in nagodbo, pa Hrvati se nekako po malem in neradi na delo spravljajo, ker le preveč nemilo čutijo magjarsko gospodstvo, pod

ktero so prišli vsled nagodbe l. 1869. Hrvati plačujejo, da vse smrdi, Magjari pa zapovedujejo.

Nova Avstrija. Kristijani so uže precej nevoljni, ker jih turški begove hujše tlačijo, kakor poprej. Železnica iz Broda do Maglaja se je dodelala, šinje do Žepeč se ravnokar polagajo. Bosenski škof frančiškan preč. o. Paškval Vujčić je stolico preselil iz Soteske v Sarajevo. Od naše vojske je 26 bataljonov pozvanih nazaj, tje poslanih pa bo 9 novih.

Vnanje države. Človeško kugo na Ruskem so srečno zatrli. Nemški cesar, stari Viljelm, je v lastnej hiši padel in boleha, tudi ga moči jako zapuščajo. Mogoče, da ga sedaj smrt stisne. Potem se utegne na Nemškem marsikaj prenarediti; bržčas tudi Bismark ne bo smel tako robato razsajati, kakor sedaj. Čudno pa je, da so francoski listi zasledili nove spletkarije Bismarkove: ta nemirnež hoče neki s Francozi in Avstrijo tako pogoditi se, da bi prvi vzeli Belgijo, mi Albanijo, Novipazar in Macedonijo do Soluna, on pa bi med tem bogato Holandijo pohrustal. Italijani iščejo zveze z Rusi. Španjski kralj je pozval novo ministerstvo in razpisal nove volitve poslancev in starašin. Grki tirjajo od Turka zopet Janino in kos Tesalije, ali Turk se dela, kakor da bi tega nič ne čul. Rusi so se pred Turki iz Adrijanopelna pomeknili nazaj proti Mustafi; 20.000 bolgarskih rodbin pa se uno seli v Rumelijo in Bolgarijo iz dežel, ki še sultanu ostanejo. Pod Turkom nečejo biti. Še celó sultanovega namestnika v Rumeliji ne mislijo trpeti Bolgari, ker se povsod orožajo in turškemu finančnemu uradniku Nemcu Schmidtu kljubujejo. V Slivnem bi ga bili gotovo natepli, ko bi ga ruski vojaki ne bili ubranili. Angleško brodovje je odjadrало iz bližine Carigrada in se podalo v Galipolj. V Afriko so Angleži uže spravili nekaj pomoči generalom, ki so prišli v stiske v vojski proti Zulu-Kafrom. V Afganistanu bi radi z novim vladarjem Jakub-Kanom sklenoli mir, ker jim žuga uže zopet druga vojska, to pa od Birmanskega kralja zadi za Indijo. Kako sebični kramarji da so Angleži, nam dobro jasni to, da so celó angleški trgovci Zulu-Kafrom prodali in pripeljali 890 pušek in 50.000 patron, tedaj zoper lastne rojake!

Za poduk in kratek čas.

Iz Gradca do Sarajeva.

(Dogočki iz življenja vojaškega duhovnika v bosenski vojski l. 1878.)

XIII. Od Žepeč zvozi se mnogo umetno zdelanega lesa po Bosni v Slavonijo, Srbijo in celó v Banat. Žepčani razumijo izdelovati posebno dobre priročne mline za kavo mljeti, pečajo se še tudi precej radi s poljedelstvom, vrtnarijo in živinorejo. Najbolj neki lan štimajo. Nekdanja močna trdnjavica je sedaj skoro popolnem zapuščena.

Razpokano obzidje objema bršlen ter ga brani prenačlega razpada. V štirovoglati še najbolj ohranjeni stolp so Turki doslej zapirali zaničevano rajo, pri našem dohodu pa so v njem nekateri sumljivi besni mohamedani pokoro delali za svoje prejšnje zločine. Džamije so menda 3, od katerih je edna, in sicer na tej strani, vedno zaprta, odkar smo mi — nečisti džauri — Žepče zaseli. Hodža ne vabi več vernikov k molitvi z milo otožnim klicanjem raz hodnika tenkega minareta. Onkraj Bosne pa je še vse pri starem. —

V Žepčah morali smo več dni čakati novih viših povelj, tako da nam je taborsko življenje že močno presedalo. Bil je drug drugemu na poti, drug drugega sit. Nezadovoljni, gondravi in drnjezni na vse pretege poiskali smo si vsakega večera svoje brloge, v katerih smo spavali, kakor grofove, a vstajali, kakor berači. Zjutra je vladala navadno še večja nezadovoljnost, posebno kedar nam je hud veter debele dežne kapljice v lice poganjal, da se nam celó nij trebalo umivati, kar se je sicer tako redko prigodilo. Da se tudi obuvali in oblačili nijsmo, razumi se po sebi, ker na večer ničesar nijsmo raz sebe slačili. Pa vse te nadloge bili bi še voljno prenašali, ko bi nas le okusen obed vsakega opoludne razveselil in okrepčal. Pa gostokrat nam ga je odnesla modrozelená Bosna, ker je enkrat meso zasmrđilo, drugokrat vol všel, tretjokrat moker dež ogenj pogasil, četrtokrat pa okorni kuhar z debelo gorjačo okoli piskrov štohal in jih srečno povrgel. Tem nezgodam so še druge, skoro nevarnejše, pajdašile. Ker je poveljnik skupnega tabora po krščanskih seljakih zvedel, da se klati po bližnjih bregovitih šumah mnogo mohamedanskih vstašev, ki želijo o priložnosti napasti tabor, in ker je za zdatno obrambo redne vojske premalo bilo, podali so tudi našem zdravniškemu oddelku one sovražniku odvzete puške Martinovega sistema. Res, da se nijso vjemale z rudečimi križci, ktere smo nosili na levih laktih in kateri bi nas bili varovali svinca, kakor so evropske velevlasti sklenile v švicarskem mestu Genfu dne 20. oktobra 1868; ali v tem slučaju je moral križ raz rame in nabita puška na-njo. Vsaj se je bilo vojskovati z divjakom, ki ne pozna mednarodnega prava, ne pozna človekoljubnih naprav, ne pozna krščanske ljubezni. Daleč na okrog tabora bile so po visokih gričih naše straže razpostavljene, ki so vsakega sumljivega postopača na muho vzele.

Opoludne 17. avgusta došlo je v Žepče 20. ranjenikov, kterim so naši zdravniki rane prevezali in očistili. Nahajal se je med njimi stotnik lovskega bataljona, ki je bil pri Visoki ravno med obedom v gornjo bedro ranjen. Tudi v hiši, za opešane vojake odmenjenej, tik Bosne, je ležalo mnogo, premnogo bolenih vojakov od raznih polkov. Ti moj Bog! je bila takaj revščina in siromaščina, da ti je srce krvavelo in se ti oko rosilo. Mnogokteri so ležali v najhujših bolečinah na pro-

stej zemlji, ogrnjeni samo le v svoj semtrtje še mokri in krvavi plajšč. Srečni, kateri so mogli trudo telo položiti na kupec oprhle slame ali plesnjivega sena. Bilo pa je teh revic vse polno po vrtu, na kterega sredini si našel smrdljivo gnojšče in smetišče, potem v spodnji hiši ali bolje konjskem hlevu in naposled v zgornji, ki je bil še najlepši del razdrapane, grde lesenjače. Kdor je pri takem žalostnem stanju, pri takem grenkem pomanjkanju svojo dušo izdehnal, res nij bil omilovati, nego le blagrovati, da si je le bil spravljen z Bogom in svetom. Na predvečer 18. avg. razposlal je taborski poveljnik posameznim oddelkom glas, da se morajo za drugi dan osnažiti ter čedno pripraviti za slovesno praznovanje rojstnega dneva svitlega cesarja. Sredi tabora na uzvišenem mestu postavil je častnik „ženijskega oddelka“ lep, visok šotor iz platnenih prticev. V njega se je prinesla vsa potrebna mešna priprava in oprava, tako, da je kmalu bilo vse urejeno za dostojno opravljanje daritve sv. meše. Ob sedmih zjutra rečenega dne zadonele so po taboru trobente jasno in glasno v znamenje, da se v kratkem začne sveta služba. Primarširali so naglo vsi oddelki k šotoru in se postavili v ravnih vrstah okrog njega. V dobri uri je bila slovesnost končana. Vojaki so se nekako veseli in zadovoljni povračali na svoja mesta. Z nova sem imel danes priliko, prepričati se, kako resnično je ono, da uplivajo slovesnosti sv. katoliške Cerkve z neko nepopisljivo pa vsakako občutljivo, skrivnostno močjo na duh in srce pričujočih vernikov. Človek to najbolj skusi in zvé, ako po dolgem prenehljaju zopet zamore udeležiti se blagotvornih cerkvenih opravil. Prav je storil učení Tertulijan, ko je tako odločno povdarjal znani izrek: človeška duša je uže po naravi krščanska. Mimo telesne hrane treba človeku še druge, boljše, plemenitejše, krepkejše hrane — dušne. Ves ta dan je bilo po taboru prav veselo živahno gibanje, radostno zadovoljno praznovanje. (Dalje prih.)

Smešničar 12. Nekdo je razlagal, kako se je vesti in kaj storiti, ako po zimi najdejo človeka v snegu zmrznjenega. Rekel je, da je pred vsem treba s snegom tretí ali ribati ga, ker se tako utegne smrti oteti, če še ni prepozno. „Jojmene“, začudi se pazno poslušajoča dekla, s čem pa je treba ribati, če poleti kdo zmrzne, ko snega ni?“

Razne stvari.

(G. dr. Štefan Kočevár) znani naš narodni rojak in c. k. svetovalec v Celju nam je nevarno zbolel.

(Ptujška čitalnica) napravi 30. marca veselico, to pa točno ob 8. uri zvečer. Načrt je lep in bogat: petje, koncert na glasoviru, igranje Erženove veseloigre: „Pes in mačka“, tombola, društvena zabava.

(*Za dijaško semenišče so darovali*) č. g. Jožef Bratanič 25 fl.; g. J. S. 5 fl. srebra.

(*Grajščina Radvanje*) pri Mariboru, stanovanje značnega Frica Brandstetterja, je na dražbi in 77.712 fl. 88 kr. cenjeno. Grad v Račah na dražbi, cenjen 46,287 fl.

(*Almanah slavjanski*), lepo knjigo s spisi v vseh slovanskih jezikih izdali so dunajski slovanski dijaki. Vsi slavjanski narodi so zastopani, le Polski brat ni hotel biti med brati!

(*Osepnice*) močno razsajajo v Hudem kotu mahreuberskega okraja.

(*Častni srenjčan*) je postal znani Seidl, postavljen od nemškutarjev v Bergenthalu mariborskega okraja. Radi bi izvedeli, kdo je diplomu podpisal, ker nam je znano, da „rihtar“, tako zvani „bergenthalski grof“ pisati ne zna!

(*Najstarejši Mariborčan*), g. ritmajster Anton Poš je umrl v Ljubljani 91 let star. Rajniki se je bojeval uže l. 1805. zoper Francoze, potem l. 1809 in je l. 1813. bil pri Lipskeji bitki, odlikovan s vojaškim križcem, menda zadnji!

(*Mejo zaprli*) so proti Hrvatskemu, ker je živilska kuga nastala okoli Karlovca.

(*Spielfeldski „Bauernverein“*) je zopet zboroval pri sv. Ilju v Slov. goricah 16. marca t. l. Kaj neki tam išče, zakaj ne ostane pri svojih?

(*G. Efferl v Šicah*) sv. lenartskega okraja se je s cotarjem Gosakom sprl pa je bil od porotnikov v Celju nekriv spoznan.

(*Slovensko pesmarico*) za cerkvene potrebe sestavlja odbor Cecilijinega društva v Ljubljani.

(*Cerkveni glasbenik*) organ omenjenega društva je izišel v 3. številki in objavlja zraven lepih spisov več krasnih skladeb, ki so za rabo ob velikočnem času in za Telovo.

(*Dunajsko nadškofijstvo*) priporoča cerkvenim predstojništvom zavarovalno društvo „Riunione“ blizu s istimi razlogi, kakor je to uže pred leti storilo naše.

(*Spremembe v Lavant. škofiji*). Umrl je č. g. Štefan Pernausl, župnik v Kamci 60 let star; č. g. Anton Merkuš je postal župnik v Šetalah, č. g. Franc Klaužar oskrbljuje župnijo sv. Vida, č. o. minorit Benedikt Hertiš postavljen je kot provizorični vikar pri sv. Vidu pod Ptujem. Prestavljeni so č. gg. kaplani Matija Frece v Laporje, o. Dominikus Grobelsnik k sv. Trojici v Halozah, o. Ernest Čuček k sv. Vidu, Jan. Ev. Simonič I. v Ljutomer, Franc Pignar v Jarenino, Jakob Pečnik v Slivnico pri Mariboru. Č. g. J. Šijanec je provizor v Kamei, kaplanija ostane prazna. Razpisane so župnije in kuracije: sv. Vid in sv. Ožvat ob Dravi do 19. marca, Skomri in Radvanje do 1. aprila, Zibika do 9. aprila in Kamca do 28. aprila.

(*Okrajno glavarstvo celjsko*) je za ranjenece pa tudi za rodbine ubogih rezervistov zavolj Bosne in Hercegovine k vojakem poklicanih pobiralo in nabralo 2530 fl. 8 kr. (Brašovska fara je daro-

vala 62 fl. Terboveljska 30 fl.) a razdelilo samo 789 fl. Ostanek 1741 fl. se je v hranilnici (?) založil. Čemu to, zakaj se ne razdeli? Ali ni potrebnih? To ni verjetno, iz Nazaretske fare se je celó pri uredništvu „Slov. Gosp.“ popraševalo, kde bi se dalo kaj podpore dobiti. Oglašajte se torej potrebneži pri okrajnem glavarju celjskem. On mora denarje razdeliti, v ta namen so bili darovani!

(*Obsojen*) je bil Franc Buci v Celju, ker je svoje posestvo prepisati dal na svojo ženo tako, da bi bili njegovi upniki škodo trpeli, dalje obsojen je Jožef Krajger iz Maribora na 6 mesecev, Štefan Vrečar iz Dramelj na 4 mesece, Matija Mikolič na 6 mesecev in Franc Berghaus (slov. bistriški dr. Duhač) na 2 leti v ječo.

(*V katoliško cerkev sprejet*) bil 18. marca g. Herman van Aken, oberstlajtnant in komandant 27. bataljona lovcev v Celju! Več prihodajič!

(*Za družbo duhovnikov*) so vplačali č. gg. Mlaker 10 gld. (ustn. dpl.), Modic 20 fl. (ustn. in letn. dpl.), Mart. Meško 11 gld. (ustn. dpl.), Borsečnik 17 fl. — Č. g. Jak. Krušič: Vi ste vplačali 50 fl. ustn. in 5 fl. letn.

Dražbe. 24. marca Marija Obrul v Stenici 4045 fl. 28. marca Jožef Bablič v Mariboru, Jurij Lešnik v Lembahu 4061 fl. 4. aprila Apolonija Toplinšek v Šmariji 1413 fl.

Tržna cena

preteklega tedna po hektolitrih.

Mesta	Pšenica		Rž		Ječmen		Oves		Tursica		Proso		Ajda	
	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.
Maribor . . .	6	30	4	30	4	20	2	50	4	30	4	30	4	20
Ptuj	5	50	3	70	3	70	2	60	3	70	3	60	3	80
Varaždin . .	5	16	3	50	3	20	2	40	3	30	3	15	3	20
Dunaj . . .	9	55	8	23	8	33	6	45	5	95	6	85	—	—
Pešt } 100 Klg.	9	15	5	90	6	30	5	65	4	75	4	65	5	—

Loterijske številke:

V Gradcu 15. marca 1879: 90, 59, 8, 64, 43.
Na Dunaju „ „ 90, 89, 8, 69, 71.
Prihodnje srečkanje: 29. marca 1879.

Krčma in kmetija v najem!

Lepa hiša s krčmo, na okrajni cesti, četrte ure od Slovenjgradca (Windischgratz) z lepim vrtom, novo obokano štaló, novim svinjakom in z njivami za 16 vaganov posejatve, kjer se lahko čvetero goved redi, se da za več let po nizki ceni v najem. Pogodbe pové do 15. aprila t. l. g. Ivan Katz v Slovenjgradu.

Mazilcem, malarjem za sobe, in lakirarjem!

OLJNATE BARVE

v dvakrat kuhanem firnežu, fino strte, in pripravljene za takošnje mazanje. — Zavite v mehurjih ali pa spravljene v lončkih in lesenih zabojih.

Izvrstne lake, firneže, suhe barve, bronzo in čopiče vsake velikosti in kvalitete, po najnižjih cenah priporoča

špecerijsko, kolonijalno, barvno in trgovstvo z rudninskimi vodami

1—4

MATIČ & PLICKER,

v Celju, poštna ulica št. 34. „pri volku“.

Poskušnje in cenilniki se pošiljajo franco in zastoj.

Podpisani naznanja, da je v gosposkej ulici šte. 11. odprl novo prodajalnico

za moko in deželne pridelke

ter priporočuje slavnemu občinstvu svojo vselej dobro odbrano zalogo vsakovrstne moke, sočivja, pšena, rolanega ječmena; prodaja na veliko pa tudi na drobno po najnižji ceni. Blagovoljnih prejemnikov prosi

1—3

J. Krečmer.

GOSPODARJI!

Ravno sem dobil nova semena in sicer vsake vrste, ktere koli potrebujete, n. pr. detelje, trave, salate, graha, fažola, korenja, repe, tudi vse sorte cvetličič, več sort dreves in drevesnega semena; potem več sort zunaj-skega krompirja.

Za rast vseh mojih semen sem porok.

Ob enem Vam, rojaki tudi priporočam svoje specerijsko blago, ktere ga imam vseh sort n. pr. kavo, sladkor, olje, sir, slanike, polenovske, paromlinske moke i. t. d. potem vse sorte suhih in firnisovih barv vse v najboljšem stanu.

Z odličnem spoštovanjem

M. Berdajs

v Mariboru.

2—2

Spomin za sveto birmo

se dobiva lično vezan za 40 kr.
v platno s zlatim obrezom za 50 „

pri Antonu Novaku, bukvovezarju v Mariboru.

1—2 Tretji natis „Venca“ se pridno tiska.

Olja delat

vabi uljudno gg. gospodarje

Jakob Kline,

3—3

mlinar na Bregu pri Konjicah.

Vino na prodaj.

Podpisani priporočuje svoja vina najizvrstniše sorte iz Gornje-Polskavskih gorice na podnožju Pohorja in iz slovityh Jeruzalemskih gorice, in sicer stara vina od l. 1868—1876. Cena je 14—22 fl. za vedro ali 29—41 fl. za hektoliter. Tudi odajem vino v steklenice pretočeno, po 50—60 kr. steklenico.

V Mariboru meseca marca 1879.

Dr. Dominkuš,

2—3

odvetnik in posestnik vinogradov.

Za spomladni in poletni čas

priporočam svojo

dobro odbrano zalogo volnatega, izvrstnega in novošnegega blaga

za obleko gospodom in fantom.

Dobil sem v službo moža, ki je znan kot izvrsten pri-rezav moških oblačil. Zato nikakor ne dvomim, da bodo moji sedanjí gospodje prejemniki pa tudi prihodnji prav z adovoljni.

Gledé mogoče nizke cene bodem zopet opravičil dobro ime, koje imam v tej reči uží 12 let.

ANTON SCHEIKL.

Gosposka ulica v Mariboru.

2—6